

„Sevilla habemeajaja“.

Gioachino Rossini — sündinud 29. veebruaril 1792, surinud 13. novembril 1868 — oli, nagu Verdiigi, vaeste ja lihtsate vanemate poeg. Ta isa oli tapamaja ülevaataja Pesaros ja selle kõrval ka veel muusikant. Kui vähegi mahti sai, rändas ta oma naiseaga, kellekaunis nāgu ja ilus hāal, ümbruskonna laatadel ringi ja puhus oma pasunat, kuna teinepool laulis. Niiviisi teeniti lõbusal viisil oma kena rahake, millega viimaks Pesaros majagi omandati.

Vanematelt päris tulevane maailmakuulsus peale hea tuju ja torede söögitsu ka rikka muusikaande, mille ta heade meistrite juhatusel (kõige enam Mattei juures Bologna) välja arendas. Kui „Sevilla habemeajaja“ esimest korda lavale ilmus, oli Rossini alles 25 aastat vana, kuid siiski oli see juba ta 16. ooperi!

„Sevilla habemeajaja“ saamise lugu oli järgmine. 1816. aastal vajas Rooma Argentina teater, nagu harilikult, karnevali ajaks uut koomilist ooperit. Rossini oli mõne oma varem teosega juba tähelepanu äratanud, sellepärast pöörduks teatrimanik hertsogi Storza Cesarini ettepanekuga tema poole. Sõlmitti leping, mille järgi Rossini kohustatud oli kolme nädala jooksul ooperi valmista ära andma. Aineks valis Cesarini Beaumarchais lustmängu „Sevilla habemeajaja“, mis kui samanimeline koomiline ooper Giovanni Paesello muusikaga Itaalia teatrites juba üle kolmekümne aasta tuntud ja armastatud olnud. Paesello oli vana ja lugupeetud meister, seepärast leppis Rossini ainult vastumeelt niisuguse ainevalikuga, kartes õigusega, et publik ja ka Paesello ise teda, noort algajat, peavad ninatargaks, kes vana kuulsa heiloojaga ühe ja sama aine käsitlemisel tikub võistlema.

Ooper valmis — mitte kolme nädala, vaid 13 päevaga. Niisugune kiirus oleks tänapäeval otse uskumata, tol ajal aga ei olnud Rossini ainus, kes nii pöörases tempos võis töötada. Mis aga Rossini teose siiski ta omagi aja rekordsaavutustest kõrgemale tõstab, on see, et too 13 päevaga mahalahmitud ooper hiligav meistritöö oli, mis veel nüüdki, oma enam kui sajaastastast east hoolimata, tundub värskena ja võltvana nagu noorus ise.

Tõepoolest kuulub „Habemeajaja“ parimate toodete hulka, mis Itaalia muusikalise huumori alal maailmale on andnud. Rossini leidlikkus, nii palju kui see puutub viisidesse ja muusikalisesse efekti-

desse, on otse geniaalne. Täna ettekanlavas ooperis tuleb aga sellele veel lisaks, et tegevustik ja muusika püstitavad alalise organiisis seoses, mida selle helimeistri muude teoste kohta mitte alati ütelda ei saa. „Habemeajajas“ paendub voolav viisistik nii õnnelkult seisukorra koomika ja lõbusa meeleolu järele, et kuulaja-vaataja korraga ei saa mõttele tulla, et selles kõiges midagi ka võiks teisiti või veel kaunim olla.

See on seda imekspandavam, et Rossini, nagu tähendatud, oma teistes teostes, välja arvatud „Wilhelm Tell“, niisugust ühtlust muusika ja teksti vahel mitte ei ole saavutanud. See ei olnud ainult tema viiga, vaid ooperi „sisu“ ignoreerimine oli üheks iseloomilikumaks jooneks kõigil tolleaaja Itaalia helimeistritel. Peaasi oli laul, sündmustik sellele ainult ettekāandeks, isikute ja seisukordade karakteriseerimist peeti kõrvaliseks asjaks, esiplaanile asetati meeleline mõjuvus. Ansamblid olid sihitud ainult puhumusikalise mulje ja võimsa kõlakauniduse saavutamiseks, dramaatilise töö otsimine ja austamine, nii palju kui see ooperis üldse võimalik, ei teinud mingit muret. „Habemeajaja“ on neist puudustest ja vastuoludest vabam kui ükski teine tolleegne Itaalia ooper, selle teosega oli Rossini üle trumpanud niihāsti enese kui oma ametivennad, ja selles peitubki ta enam kui sajaastase edu saladus.

Lõppeks lühike kokkuvõte tänase ooperi sisust. Hispaania kaunimas linnas, Sevillas, asub vana, rikas, inetu ja ilmus arst Bartolo. Mingi saatusetuju tōukel on ta saanud hoolidajaks ühele noorele neile, Rosinale, kes niisama rikas kui ilus. Väsimatult valvab arst oma hoollealust, mõlgutades mõtteid, kuidas saaks pīadada endale niihāsti neiu kui ka ta varanduse. Vanamehel on kosjamõtted. Kuid veel enne kui ta märkab, on ta hiljaks jäänud. Noor, rikas ja ilus krahv Almaviva on Rosinat näinud, on temasse esimesest pilgust armunud ja otsib ainult juhust, mil talle seda avaldada. Kuid ta soovib, et Rosina teda armastaks ta enese, mitte aga ta seisuse ja rikkuse pärast, seepärast pūttab ta neile jāheneda võõra nime all (Lindoro) lihtsa, vaese mehena.

See ei ole aga kerge. Bartolo ei lase oma hoollealust pea kunagi silmist, krahv võib teda ainult aknal näha. Seisukord muutub aga loostusrikkamaks, kui ta habemeajajas Figaros endale abimehe leiab. See Figaro on nutikas mees ja suur võrkael, kes kõliseva kulla eest valmis on kõige peale. Kõigepealt sobitab ta noorte inimeste vahel kirjavahetuse, siis leiab ta ka hea nõu, kuidas nalle isiklikku kokkusaamist võimaldada. Selleks pakub soodsa juhuse ühe sõjaväeosa linnatulek, mil puhul kodanikud peavad sõduritele ulalust andma. Krahv pan-nakse munnidisse, nuresetakse talle korterisaamise täht ja nii ilnub ta täie õigusega Bartolo majja. Et vanamehes mitte kahtlust äratada, nagu võiks sunniüürnik Rosinale hādaohlikuks saada, teeskleb vale-sõjaväelane purjusolekut. Pīaan on hea, kuid nurjub siiski, sest Bartolo kui arst ei ole kohustatud sõdureid korterisse võtma. Krahv peab jälle lahkuma, jõudes Rosinale ainult kirja ära anda.